

ÚVOD.

Každého velmi zajímá, co bylo vlastně příčinou, že Francie, vojenská velmoc prvního řádu, která vyhrála minulou válku světovou, podlehlá v tak krátké době německému válečnému stroji. Nás Čechoslováci tato věc zajímá tím více, že jsme do Francie skládali tolik nadějí.

Nedávno v Riomu ve Francii konal se soudní proces, mající za úkol zjistit viny porážky a neštěstí Francie. Tento proces podhalil některé zjevy, které nyní možno považovat za fakta.

Britský autor Strategicus v knize „From Dunquerque to Benghazi“ dotýká se téhož problému.

I když nelze nyní ve Vel. Británii získati všechny podrobně a zaručené zprávy o hlavních příčinách francouzské porážky, je možno učinit si základní obraz chyb, které měly největší vliv na operace a francouzskou porážku. Jsem si při tom plně vědom, že při omezenosti pramenů a nezaručené jejich naprosté hodnověrnosti, i tak závěr nebude úplný a zcela přesný. Přece však již dnes lze proniknouti k jádru věci a tím přispět k vyjasnění problému.

VLIV POLITICKÉ SITUACE NA FRANCOUZSKÉ BOJIŠTĚ V PRVÉ VÁLCE SVĚTOVÉ.

V první světové válce francouzská zahraniční politika zajistila si Rusko jako spojence proti Německu. Německo bylo přinuceno vydělit část své armády na druhou frontu na své východní hranici. Proto požadovalo na Rakousko-Uhersku, aby svými hlavními silami napadlo Rusko. Němci doufali, že rakouská ofenziva připoutá na sebe hlavní síly Ruska a tak Německo bude se moci ubránit proti Rusku s pouhými asi 15% sil své armády, zatím co proti Francii na rozhodnou ofenzivu bude nasazeno ostatních asi 85% německých sil.

Tím, že Itálie na počátku války jasně prohlásila svoji neutralitu, Francie mohla soustřediti veškeré své síly — plných 100% — proti přibližným 85% německé armády.

Rusko krátce po vypuknutí války zle pošramotilo část německých sil proti němu ponechaných. Německé vrchní velení proto odvolalo ze západu 2 armádní sbory z armád, pověřených zasádní rozhodný úder francouzské armády. Tím se stalo, že v bitvě na

Marně scházely pak výše uvedeně 2 sbory a to zavinilo německou porážku. Francouzské vítězství na Marně bylo tedy v první řadě umožněno existencí východní fronty a i při jejím bytí šťastnou náhodou, resp. chybným rozhodnutím německého velení.

VLIV POLITICKÉ SITUACE NA FRANCOUZSKÉ BOJIŠTĚ V TĚTO VÁLCE.

V duchu tradice francouzské zahraniční politiky Francie i po první válce světové snažila se vytvořit druhou frontu proti Německu pro případ války s ním. Tomu účelu plně odpovídal pakt francouzsko-sovětsko-československý.

Ku konci léta 1938 část francouzského tisku psala, jakoby se kladla volba pro Francii mezi spojenectvím s Č.S.R. a mezi Vel. Británií. Mnichov ukázal, že Francie se zřekla jisté druhé fronty v případné válce s Německem.

Rok na to, v létě 1939, Francie spolu s Vel. Británií, snažila se v Moskvě zajistit si vytvoření druhé fronty na východních hranicích Německa v případě napadení Polska Hitlerem. Západu bylo již tehdy jasno, že Polsko trvale na ten úkol nestačí. Jak známo, tento pokus západu ztroskotat.

A tak po měsíci trvání války, Francie stála proti Německu, které mohlo na svých západních hranicích soustředit 100 procent svých hodnotných vojsk.

Francie však pro nejisté chování Itálie musela vydělit část svých sil na ochranu alpské hranice, severní Afriky a Syrie, dohromady asi 16 procent všech francouzských sil.

Tím vším francouzská zahraniční politika podstatně zhoršila poměr sil. V první světové válce Německo napadlo 85 procenty svých sil 100 procent francouzských. V této válce německá ofenziva byla provedena plně v obráceném poměru sil států. Rozdíl procentního použití sil v r. 1940 činil téměř jednu třetinu ($15 + 16 = 31$ procent) oproti r. 1914.

Jestliže - ve r. 1914 francouzské vítězství na Marně viselo na vlásku a bylo docíleno hlavně existencí druhé fronty Německa, zahraniční politika francouzská v této válce postavila své vojevůdce před úkol zhruba asi o jednu třetinu obtížnější než v r. 1914.

č. 3-4/42

Tento velmi nesnadný úkol, vložený na bedra francouzských vojáků, mohl být usnadněn hlavně obětmi francouzského národa ve prospěch moderní a mohutné výzbroje armády, vydatnou pomocí spojenců, především Vel. Británie, jakož i skvělým vedením operací spojeneckých armád. Jaká byla skutečnost, je předmětem dalších kapitol.

SÍLY PROTIVNÍKŮ.

Německo.

Na jaře 1940 Německo mělo kolem 200 divisí různé jakosti. Z těch pro ofensivní akce dalo se především použít 10 tankových divisí, 42 aktivních pěších divisí a asi 50 dalších záložních divisí. V počtu pěších divisí byly i divise motorisované, určené pro přímou podporu divisí tankových.

Ku konci dubna tyto síly byly rozmístěny přibližně takto :

na území Č.S.R. a Polska asi	35 divisí
v Norsku a krytu sev. Německa	20 „
v Německu na výcviku ..	20 „
na západě proti Francii ..	125 „

celkem asi 200 divisí.

Hlavní útočná síla byla v tankových divisích a letectvu. Německé tankové divise měly normálně po 4 praporech tanků, t.j. asi po 350 tanků na divisi, tedy při 10 divisích na 3500 tanků prvního sledu. Kromě toho Němci měli ještě asi 30 praporů tanků všeobecné zálohy, určené v první řadě pro doplňování ztrát divisí tankových. Pro přímou podporu divisí pěších bylo připraveno též asi 2500 tanků, takže pro boj v celku mohlo být použito na 6000 tanků. Téměř veškeré tanky byly soustředěny tak, aby mohly zasáhnout ve prospěch hlavní útočné německé masy západně Mosely.

Veškeré bojeschopné letectvo bylo rovněž Němci soustředěno na západě, především k podpoře vojsk, určených pro ofensivu západně Mosely. Jeho počty možno odhadnout přibližně na :

1500 letounů stíhacích,
1000 letounů pozorovacích,
3500 strojů bombardovacích,

celkem asi 6000 letounů prvního sledu.

K obraně Rýna a mezi Rýnem a Moselou Němci měli asi 20 pěších divisí, zatím co zbytek (kolem 105 divisí, včetně všech divisí pancéřových) byl soustředěn pro ofensivu západně Mosely proti sev. Francii, Belgii a Holandsku. Tyto síly byly učeněny ve

2 armádní skupiny, z nich každá měla 3 armády, skupinu divisí tankových a skupinu letectva. Počáteční všeobecná záloha HVOA čítala asi 45 divisí.

Francie a spojenci.

Francie koncem dubna 1940 měla celkem asi 101 divisí pěších, v tom 13 pevnostních, 3 divise obrněné, 3 lehké motorisované a 3 jezdecké, jakož i 3 divise sborné v Norsku. Její síly byly rozmístěny všeobecně asi takto :

Na alpské hranici ..	6 divisí
v sev. Africe ..	8 „
v Syrii ..	3 „

Celkem tedy asi 17 divisí, jež byly předvídaný pro operace proti Italii. Z celkového počtu kolem 110 divisí francouzských, 17 divisí představovalo hodnotu asi 16 procent sil Francie, jež poutala Itálie.

Ostatní síly, t. j. asi 81 divisí pěších a 9 divisí speciálních, bylo soustředěno proti Německu a učeněno přibližně následovně :

- k obraně Rýna a na západ od Rýna až po Longwy (t.j. asi 35 km záp. Mosely, kde končila Maginotova linie) asi 40 divisí pěších, včetně divisí pevnostních.
- mezi mořem až po Longwy (t.j. západní konec Maginotovy linie) kolem 38 divisí pěších, včetně 10 divisí britských, a 9 speciálních.

- všeobecná záloha hlavního velitele, hlavně 6. armáda v prostoru Dijon při švýcarské hranici, snad v počtu 13 divisí.

Výše uvedené 3 obrněné francouzské divise byly právě ve stadiu počáteční organizace. Sestávaly ze 4 praporů tanků, takže připadalo asi 200 tanků na divisi. Převážná většina tanků však byla soustředěna v praporech, předurčených k podpoře útoku pěších divisí. Podle údajů z Římu, lze mít za to, že Francie měla proti Německu na 3.000 tanků.

Počty letectva možno odhadnout přibližně :

na 1.000 letounů stíhacích, v tom
400 letounů z U.S.A. (moderních),
na 600 letounů pozorovacích,
na 400 letounů bombardovacích denních a nočních,

celkem asi na 2.000 letounů.

Stálo tedy proti 90 divisím francouzským na 125 divisí německých. Němci měli aspoň 30 procentní převahu.

Avšak uvážíme-li, že moderní útočné zbraně rozhodující bitvy jsou tanky a letouny,

vidíme, že francouzský národ vybavil svoji armádu jen asi 3.000 tanky proti 6.000 tankům Německa a jen asi 2.000 letouny proti 6.000 německých strojů. Byla tudíž německá převaha v tancích dvojnásobná, u letectva dokonce třínásobná.

Z toho je patrné, že francouzský národ nijak neusnadnil obtížnou úlohu své armádě, že příliš dbal svých sobeckých zájmů na úkor národní obrany. Největší bylo za Bluma, který z důvodů vnitřní politiky zavedl 40 hodinový pracovní týden, zatím co v Německu ve válečném průmyslu se pracovalo 60 hodin týdně. Rovněž stávky ve francouzském leteckém průmyslu již za války dokazovaly, že francouzský národ není si plně vědom vážnosti své situace. Jak jinak se na příklad mohla vyvíjet situace, kdyby francouzské letectvo bylo početnější německého a všechno moderních vzorů. Mohlo získat i udržet si nadvládu ve vzduchu nad prostory, kde se odehrávaly rozhodující pozemní operace a být při tom výtečnou zbraní protitankovou, jakou se ukázalo i při svém zeslabení v bitvě na Weygandově linii (t.j. Somně — Aisně).

Všeobecně vzato, 3 francouzští vojáci mohli být postaveni proti 4 německým, které podporovaly 2 tanky a 3 letouny, zatím co na francouzské straně byl jen jediný tank a jediný letoun. Při tom ponechávám úplně stranou otázku jakostní, která u moderních zbraní je tak důležitá.

Některé prameny udávají podstatně vyšší počet francouzských divísí a to až o 20. Avšak, ani z toho nelze dovodovat, že Německo proti silám spojenců nemělo převahy početní a nepřímou naznačovat, že na porážce Francie má proto vinu jen jeho vojenské vedení a armáda. Tento názor mohl by snad platit pro rok 1918, nikdy však pro rok 1940, kdy o drtivé síle útoku rozhodovaly mnohem více, než ve válce minulé, tanky a letectvo. V nich Německo mělo drtivou převahu. I když snad výše uvedené počty nejsou naprosto přesné, přece vyjadřují v podstatě vzájemný nepochyb.

A jak francouzský národ pokulhával v opatřování moderní výzbroje své armádě, dosvědčuje též vybrojování divísí polských a divise československé, které se organizovaly ve francouzském zázemí. Slíbená výzbroj docházela opožděně proti programu a byla z části zastaralá.

Problém letectva objasňuje též organizování letectva československého. V dubnu r. 1939 francouzské vojenské vedení slíbilo Českoslo-

vákům, že v případě války z čs. letců ve francouzské armádě postaví čs. letecké jednotky jako součást zahraniční čs. armády.

Kromě důvodů čistě politických, francouzské velení ani po 8 měsících války nemohlo přikročit k organizování čs. letectva, jelikož pro ně nemělo potřebných strojů.

Z vylíčeného je vidět, že francouzský národ nepodporoval svoji armádu včas tak, jak bylo třeba pro splnění tak nesnadného úkolu, který na ni vložila francouzská zahraniční politika.

Britské Imperium.

Britské Imperium v míru hlavní své vojenské úsilí soustředilo na moře a budování válečného loďstva. Pozemní armáda měla proto podřadnější význam a při dobrovolnickém systému doplňování, nemohla být zvlášť početná. Na pevnině se však leckde předpokládalo, že proto britská armáda bude jakostní, úderná, bohatě vybavená mohutným, moderním, útočným materiálem.

Po 8 měsících války Vel. Británie měla ve Francii expediční armádu v celkové síle 10 divísí pěších, všeobecně stejně silných jako francouzské. Neměla však zatím žádné divise tankové. Ta měla přijít až koncem května a skutečně pak zasáhla též do bojů.

Letectvo sestávalo přibližně z :

- asi 150 letounů stíhacích,
- asi 180 letounů bombardovacích,
- asi 60 letounů pozorovacích,

celkem asi 390 letounů.

Kromě toho mohla na kontinentě zasáhnout část letectva, majícího svá letiště na britských ostrovech.

Z toho je vidět, že britská pomoc tam, kde ji bylo nejvíc třeba, t. j. v tancích a letectvu, nebyla taková, aby mohla podstatně ovlivnit nepříznivý poměr mezi silami francouzskými a německými.

Belgie.

Belgie za mobilisace postavila celkem 20 divísí pěších, 2 jezdecké, 1 tankovou brigádu a ne zvlášť početné letectvo.

A tak pomoc belgická, podobně jako britská, sesilovala více obrannou hodnotu spojenců, nepřinášela však žádné větší pomoci ve zbraních ofensivních.

Podle výše uvedených odhadů byl konečný poměr bojových sil začátkem května 1940 asi takový :

č. 3-4/42

Spojenci:

	divisí	tanků	letounů
Francie	90	3000	2000
Britské Imperium	10	—	400
Belgie	22	200	300

Celkem 122 3200 2700,
kromě armády holandské v počtu 8 divisí
pěších a 1 divise motorisované.

Německo: 125 divisí, 6000 tanků, 6000
letounů.

I když na konec spojenecké síly se v celku
vyrovnaly v divisích pěších počtu německých,
zůstávala zde stále drtivá převaha Němců
v tancích i letectvu, všeobecně asi dvojná-
sobná, bez zřetele na jakost všech druhů
zbraní.

Je zřejmé, že i po spojenecké pomoci od
Vel. Británie a Belgie úkol francouzského
velitelství byl nesmírně obtížný. Vyžadoval
jak skvělé vedení operací, tak neobyčejně
zdatných armád všech spojenců. To bylo
nutné tím spíše, že Němci vedli válku podle
nové vojenské doktriny „Blitzkriegu“, kterou
si již prakticky vyzkoušeli ve velkém v pol-
ském tažení. Kromě toho německá armáda
získala již cenné bojové zkušenosti v Polsku,
zatím co spojenecké armády byly jen zmobilizované a to poměrně z velmi slabých armád
mírových. Tak i po této stránce spojenecké
armády byly ve značné nevýhodě.

NĚMECKÁ A FRANCOUZSKÁ VOJENSKÁ DOKTRINA.

Německá říše, zejména od příchodu Hitlera,
se plánovitě a úsilovně připravovala vše-
stranně na novou válku. Ve španělské občán-
ské válce Německo využilo příležitosti a
vyzkoušelo si tam prakticky všechny své
vzory zbraní a ověřilo si možnosti své
nové doktriny „Blitzkriegu“. Podstata této
doktriny pozůstává v tom, že hlavní
útočnou silou pozemní armády jsou tanky,
organisované v samostatné vyšší svazy,
podporované mohutným letectvem, jehož
část, bombardéři přestřelav, tvoří dopro-
vodné letectvo tanků, kterým tak umožňuje
rychlé pronikání nepřátelskou sestavou.
Zajištění úspěchu divisí tankových do hloubky
je svěřováno pěším divisím na autech,
t. j. motorisovaným, zatím co rozvinutím
úspěchu do stran jsou pověřovány normální
pěší divise.

Rychlé pronikání tankových divisí na
úzké frontě velmi hluboko do nepřátelské
sestavy, dává operacím neobyčejně rychlý

spád. Získaná velká rychlost zajišťuje
překvapení protivníka a dává velké možnosti
manévru. Rychlost operací, překvapení a
manévr umožňují drcení protivníka po
částech. Celý průběh bojů je neobyčejně
rychlý. Tak oživily zase zásady vojenského
umění Napoleona, přizpůsobené novým po-
měrům umožněným motorem.

Francouzské vojenské vedení zůstalo při
své doktríně z konce r. 1918. Projevilo se
to v organisaci převážně většiny tanků,
předurčených podporovat útoky pěších divisí.
Teprve pod dojmem polského tažení začalo
se na jaře 1940 s organisací 3 tankových
divisí; jich počet a vybavení tanky nemohlo
se měřit s tankovými divisemi Německa.
Všeobecně lze říci, že francouzské vedení
připravovalo se na obranu podle zkušenosti
v r. 1918 a neprovedlo včas patřičná opatření
proti nové německé doktríně, která se plně
osvědčila již v Polsku.

Zůstává smutnou ironií osudu, že zásady
vedení války a operací Napoleona byly použity
Němci, zatím co Francouzi, i přes výstrahu
polského tažení, nedovedli se včas přizpůsobit
nové době. Důvod je pravděpodobně v tom,
že Francouzi zvítězili v r. 1918. Stali se
příliš sebevědomí a Němce podceňovali.

A tak ani francouzské vojenské vedení
svoji chybnou doktrinou nepřispívalo a
neusnadňovalo splnění těžkého úkolu spoje-
neckých armád. Naopak podceňováním pro-
tivníka usnadňovalo vítězství Německu.

POČÁTEČNÍ SOUSTŘEDĚNÍ SIL.

Bylo již řečeno, že Němci soustředili
začátkem května na své západní hranici asi
125 divisí s 6 tisíci tanky a stejným množstvím
letounů. Z těchto sil bylo určeno asi 20 divisí
podřadné hodnoty na Rýn a proti Maginotově
linii až po Moselu. Hlavní německé síly, asi
105 divisí, včetně všech tankových, s drtivou
převahou tanků a letectva bylo připraveno
pro ofensivu západně Mosely přes Holandsko
a Belgie proti severní Francii.

Proti těmto silám spojenci měli celkem asi
122 divisí (nepočítaje armádu holandskou,
se kterou nemohla být úzká spolupráce po
delší dobu) s asi 3200 tanky a 2700 letouny.
Gen. Gamelin jako hlavní velitel spojeneckých
armád měl na Rýně a Maginotově linii z toho
asi 40 divisí pěších, počítaje v to všechny
divise pevnostní. Od moře až po západní
konec Maginotovy linie mohlo zasáhnout
kolem 70 spojeneckých divisí, takže se zde
v počtu divisí mohla projevit asi 50 procentní
německá převaha.

č. 8-4/42

Při tom ještě belgická armáda byla značně vzdálena od hlavních sil francouzsko-britských a bylo nebezpečí, že bude odděleně poražena a zničena ještě před příchodem spojenců. Kromě asi 50 procentní německé převahy v počtu divisí byla zde ještě mnohem drtivější převaha v tancích a letounech.

Za to na druhé části fronty, záp. Longwy a na Rýně, byl poměr sil podstatně jiný. Zde asi proti 20 německým divisím druhorádým stálo na 40 divisí francouzských. Při počtu nepohyblivých 13 divisí pevnostních byly francouzské divise prvního řádu, takže zde byla dvojnásobná početní francouzská převaha v divisích ještě zvýšená jakostí.

Lze právem předpokládat, že gen. Gamelin měl včas zprávy, že Němci nepovedou hlavní úder ani na Balkán ani přes Švýcarsko, nýbrž přes Belgii proti sev. Francii. Při svém rozhodování, jak čelit nastávajícímu německému úderu přes Belgii, byl ještě ovlivňován politickou situací, jíti na pomoc belgické armádě, bude-li Belgie napadena Německem.

Situace Belgie v uvažované době byla velmi nesnadná. Belgické velení velmi pravděpodobně znalo celkový poměr sil obou válečných stran a zejména německou drtivou převahu v tancích a letounech. Belgie nemohla předpokládat, že bude lze válku přenést na německé území po příchodu spojeneckých armád do Belgie úspěšnou ofensivou. Belgičané se spíše snažili přísnou neutralitou získávat čas hlavně pro spojence, aby mohli vyrovnat německý náskok v moderní výzbroji. Belgie mohla doufat, že při německém přepadu Belgie spojenci mají dosti prostředků, aby při obětování části Belgie zastavili německý nápor na nejvýhodnější belgické obranné posici a tam získali další čas pro vyzbrojování.

Abyste belgická armáda nebyla předčasně zničena před příchodem spojenců, belgické velení rozhodlo se pod ochranou části svých sil soustředit hlavní síly armády na nejvýhodnější své obranné posici. Byla to linie Antverpy—Namur, se silnými opevněními obou uvedených měst. Tam bylo možno spojit se se spojenci a prodloužením obrany na jih po řece Meus navázat na prodloužený západní konec Maginotovy linie. Toto řešení stavělo německou armádu před obtížný úkol, prorazit obranou na nejužším místě, mezi mořem a Maginotovou linií, posice to od přírody silně tokem Meusy, s mírovým opevněním Antverp a Namuru.

Od moře k Namuru, na frontu širokou kolem asi 130 km, byla orientována armáda belgická, na Dyl britská a v prostoru Namur

měla být i. francouzská. V záloze byla francouzská 7. armáda za západním křídlem, která však měla kooperovat s armádou holandskou sev. záp. Antverp. Vyjmenované armády prvního sledu měly bránit frontu asi 140 km 30 divisemi. Pro obranu jedné divise prvního sledu připadalo asi 8 km fronty, při čemž asi 13 divisí mohlo být ponecháno pro druhý sled jako místní armádní zálohy. Obrana byla sesilována ještě oběma uvedenými pevnostmi. Otevřený terén, hlavně na příchodech k Bruselu, vyžadoval silných místních záloh.

Jižní část uvedené fronty v délce asi 110 km opírala se o řeku Meusu, značnou přírodní překážku, kde od Dinantu (mimo) na jih na úseku asi 60 km stála 9. francouzská armáda se svými 6 divisemi, většinou teritoriálními. Zde na divisi prvního sledu připadalo asi 12 km obrany řeky. Na jižní křídlo 9. armády navazovala 2. francouzská armáda, čítající z počátku 7 divisí a pověřená obranou až k Longwy. Zde připadalo na divisi prvního sledu asi 8 km fronty, sesílené lehkým permanentním opevněním.

Místní zálohy byly ve dvou skupinách a to 8 divisí za 1. a 9. armádou, druhá skupina 4 divisí za 2. armádou, celkem tedy 12 divisí asi na 140 km fronty. Obě skupiny záloh podléhaly však HVOA, takže výše uvedené armády měly jen slabé své místní zálohy.

Spojenecká obranná sestava musela však být zaujata na rychle a z části pod tlakem německých sil. Zejména v Belgii spojenci neměli dosti času plně uplatnit obrannou hodnotu svých prostředků a terénu. Kromě toho velitelé 9. a 2. francouzské armády měli slabé místní zálohy za vojsky podřadné jakosti.

Pro čelení německému náporu francouzské velení mělo si opatřit další zálohy, které mohly být získány:

1) Úsporou sil proti Italii, kde jednotky mohly být pověřeny obranou do doby, dokud bitvou nebude zastaven hlavní nepřítel Německo. Tam mohlo být ušetřeno asi 6 divisí.

2) Úsporou sil vých. Longwy a na Rýně, rovněž do doby zastavení hlavního německého náporu. Dvojnásobná francouzská početní převaha v divisích dává tušit, že zde gen. Gamelin pravděpodobně nechtěl se omezit jen na trpnou obranu za všeobecné bitvy v Belgii, nýbrž chtěl ofensivně zasáhnout z Maginotovy linie. Mohlo se zde v podstatě asi jednat o podobný manévř jako za pohraniční bitvy v r. 1914, kdy gen. Joffre snažil se, ovšem marně, vyvrátit čep, kolem kterého se zatačely německé armády,

5. 9. 44
mířící přes Belgii do severní Francie. Pro rychlý spád operací na Meuse nedošlo asi k francouzské zamyšlené ofenzivní akci.

Jiným vysvětlením pro ponechání tak početných francouzských sil záp. Longwy mohlo by být, že gen. Gamelin počítal s německým pokusem průrazu Maginotovy linie. To by však svědčilo o špatné francouzské zpravodajské službě, neboť podobný útok vyžadoval by mohutné materiální přípravy těžko utajitelné. Též by to svědčilo podceňování obranné hodnoty Maginotovy linie a přeceňování obranné ceny řeky Meusy. Konečně zde přicházelo by v úvahu nedbání hlavní zásady německé doktriny, vyhýbat se pevnostem a vyhledávat obchvat.

Kdyby francouzské velení chtělo se zde omezit na trpnou obranu, což bylo dobře možné, mohlo na uvedeném úseku ušetřit asi 15 pěších divisí ve prospěch sil západně Longwy.

Tak gen. Gamelin mohl by opatřit dosti místních záloh za frontu, kde nebylo solidních mírových opevnění a kde se dal předpokládat průlom spojenecké obrany. O provedení průrazu nemohlo být pochyb, neboť Němci měli volbu místa, času a mohli pro to soustředit mohutné prostředky. Šlo však o to, okamžitě protiútočit místními zálohami, které musely být početné a poblíž místa průrazu, aby počáteční německý úspěch byl zastaven.

Gen. Gamelin pravděpodobně znal německý plán, vésti hlavní úder přes Belgii proti severní Francii k obchvácení Maginotovy linie ze západu. Podle jeho rozhodnutí o rozmístění počáteční sestavy spojenců se zdá, že německé ofenzivě chtěl čelit obranou na linii Antverpy - Namur - Meusa - Sedan - Longwy a zároveň při tom chtěl mít připravené síly pro protiúder do čepu německé sestavy.

Z toho lze vyvodit, že gen. Gamelin přecenil obrannou hodnotu francouzských jednotek a podceňoval útočnou sílu německých tankových divisí.

HLAVNÍ OPERACE OBOU STRAN.

Tak došlo k operacím obou stran, které Němci zahájili přepadem Belgie a Holandska. Spojenecké armády pospíchaly do určených obranných prostorů. Přesuny byly bržděny německým letectvem, které mělo naprostou převahu ve vzduchu, jakož i proudy civilních uprchlíků, přepřelujících komunikace, po kterých se měly přesunovat vojenské jednotky.

Německý hlavní nápor v Belgii byl veden

na Meusu, aby byl ohrožen bok spojeneckých armád, bojujících na linii Antverpy-Namur. V prostoru Dinant v úseku 1. francouzské armády podařil se Němcům první přechod řeky. Tento německý úspěch byl brzy rozšířen na úseku teritoriálních divisí 9. armády gen. Corapa. Německé letectvo bombardováním rozrušilo spojovací síť, čímž byl též způsoben pozdní zásah záloh podléhajících HVOA. Němci mohli proto rychle rozšířit své počáteční úspěchy. Za tři dny pronikli na 70 km hluboko do spojenecké sestavy a opanovali přechody na Meuse od Dinantu až včetně Sedanu.

Další německé pronikání přes St. Quentin, Boulogne, Calais způsobilo kapitulaci belgické armády, která se dostala do velmi kritické situace, evakuaci lidí spojeneckých armád u Dunkirk. Touto operací měli z boje vyřazeno 22 divisí belgických, 9 britských a asi 24 francouzských, t. j. celkem o 55 divisí méně z celkového počátečního počtu 122. Němci utrpěli při tom též ztráty, ale z daleka ne na vyšších jednotkách jako spojenci.

Zatím co se odehrávala Dunkirská operace, francouzské velení organisovalo novou obranu na řece Sommě a Aisně až po Longwy. Nová posice, zvaná Weygandova, probíhala v délce asi 350 km záp. Longwy, t. j. byla asi o 100 km delší, než dřívější obranná posice v Belgii. Posice opírala se jen o poměrně menší vodní překážky než byla Meusa a postrádala vůbec mírových opevnění. Na takto zhoršené obranné posici oproti počátku operací mohli spojenci po menším sesílení z Vel. Británie a franc. týlu (mezi posilami byly též divise polské a pak i pluky československé) čelit s podstatně nižšími prostředky. Celkem proti asi 125 divisím Německa na západě bylo jen asi 71 divisí spojenců. Rovněž se zhoršil dřívější poměr tanků a letectva.

V nové bitvě spojenci neubránili Weygandovu posici. Sledující původní Schlieffenův plán — obchvat západního francouzského křídla — Němci brzy pronikli i na dolní Seině, což znemožnilo nějakou obranu v severní Francii a přivodilo konečnou porážku Francie.

ZÁVĚR.

Hlavní příčiny rychlé porážky Francie byly:

1) Francouzská zahraniční politika zřekla se dobrovolně jisté druhé fronty proti Německu a když ji potom Francie nutně potřebovala, pokus její o spojenectví s SSSR selhal.

2) Francouzský národ neprojevil dostatek obětavosti, aby vyzbrojil svoji armádu tak moderně, jak toho vyžadoval těžší úkol, kladený na armádu v důsledku francouzské zahraniční politiky.

3) Francouzské vojenské vedení, zaslepeno svým vítězstvím v r. 1918, bylo příliš sebevědomé. Podceňovalo Německo i jeho doktrinu o využití tanků a letectva. Tím zanedbalo manévrovou rychlost operací francouzské armády a usnadňovalo úspěch Němců.

4) Gen. Gamelin přecenil obrannou hodnotu francouzských divísi, zejména teritoriálních, podcenil útočnou sílu německé armády, zejména tanků. V důsledku toho počáteční obranná sestava spojenců za bojů v Belgii nečelila nejhodnější předvídanému německému hlavnímu náporu.

5) Tím, že francouzské armády, bránící Meusu, neměly dost divísi druhého sledu jako vlastních záloh, francouzský zásah přišel pozdě po počátečním německém úspěchu a Němci snadno využili svého úspěchu.

Právě proto, že se nahromadilo tolik závažně nepříznivých okolností na straně francouzské, bylo příčinou, že Francie byla na hlavu poražena v tak krátké době pouhých 6 týdnů.

Na hlavní příčiny francouzské porážky

bylo poukazováno včas významnými osobnostmi, zejména francouzskými. Zmínují se jen o poslanci Kerillisovi, který marně varoval, že jako po Sadvé r. 1866 přišel Sedan r. 1870, tak že i po Sudetech dočká se Francie brzy Sedanu druhého. Podobně i gen. De Gaulle marně dokazoval nutnost vytvoření početných tankových divísi a potřebu moderního válečného materiálu.

Ačkoliv Francii zbývalo silné válečné loďstvo, hodnotné síly v koloniích s cennými ještě jinými tamními prostředky, k nimž mohla připojit početné síly z vlastní mateřské země, a ačkoliv měla mnohem hodnotnější prostředky pro boj, než jaké mělo na př. Srbsko v první válce světové nebo v této válce Polsko, Holandsko, Francii ze zrádovství osokořovaná Belgie a Norsko, které pokračovaly v boji, rozhodla se francouzská vláda kapitulovat. I v tomto případě francouzská vláda byla jen projevem francouzského národa, ukázala málo vlastenectví, málo obětavosti a zejména málo vůle bránit svůj stát.

Jedině hnutí Svobodných Francouzů pod generálem De Gaullem zachraňuje čest Francie. Snad ještě v této válce v důsledku nynější německé výchovy, francouzský národ za vhodné příležitosti odčiní své dřívější chyby a pomůže k: spojeneckému vítězství.

Pozadí vojenských úspěchů SSSR

Před útokem Němců na Sovětský svaz a hlavně po něm velmi mnoho lidí vně hranic SSSR si kladlo otázku, jaký bude asi průběh a pravděpodobný konec tohoto velkého utkání. Jest zřejmo, že největší naděje Hitlera a jiných nepřátel Sovětského Ruska soustředěny byly na morálku sovětských armád a občanstva.

Nepředpokládám, že Hitler neměl poměrně dobré a podrobné informace o stavu sovětského zbrojního průmyslu a vybavení sovětských vojsk, zejména, když víme, že vedle Američanů byli Němci z největších dodavatelů strojního zařízení a značný počet německých odborníků byl zaměstnán na montážích dodaných strojů. I kdyby Němci přesně počty neznali, nebylo pro ně těžko odhadnout výrobní kapacitu a možnosti výrobních zdrojů. Vidíme, že to byla spekulace na morálku sovětské armády a občanstva, která rozhodla při vážení vyhlídek útoku na Východ.

Velmi často před touto válkou a snad mnohde ještě dnes byla na západě rozšířena nesprávná představa o psychologii sovětského vojáka a občana.

V tomto článku nelze obsáhnouti všechny změny, které v životě a myšlení sovětského občana přineslo posledních 20 let a které ušly vnějšímu pozorovateli. Chtěl bych jen dotknouti se některých poznatků, které jsem za 18 měsíců ztrávených tam s býv. Československou legií v Polsku učinil v Rusku a hlavně, pokud se týká nejpotřebnějšího v moderní válce, — morálky. Na skutečně obdivuhodnou morálku zejména mladé generace měla největší vliv škola. Školská výchova je na vysoké úrovni a odpovídá nejvyšším požadavkům. Stroj jest středem, kolem něhož se točí největší část vyučování.

Teoretické vzdělání z oboru fyziky, mechaniky a chemie je předáváno dětem již v nejnižších třídách obecných škol. K tomu